

Tatjana Aparac-Jelušić

Doktorirala je 1991. godine u oblasti informacionih nauka na Univerzitetu u Zadru, a pre toga je 1972. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Zadru diplomirala iz komparativne književnosti i italijanskog jezika i književnosti.

Od 2003. do 2007. godine vodila je katedru za informacione nauke na Univerzitetu u Osijeku, a od 2007. do 2012. godine bila je šef katedre za informacione nauke na Univerzitetu u Zadru.

Na Univerzitetu u Zadru je 2008. godine uspostavila novi doktorski program Društvo znanja i prenos informacija, a od 2008. do 2015. godine vodila je ovaj program.

Autor je knjige, takođe devet poglavlja u različitim knjigama, više od 120 istraživačkih i stručnih članaka (na hrvatskom i engleskom jeziku) i više od 30 recenzija i mišljenja. Bila je urednik 25 knjiga i pokretač brojnih serijskih publikacija, kao što su Hrvatski bibliotekari, Priručnici za bibliotečko-informacione nauke i Napredak u informacionim naukama.

Bila je mentor više od 200 diplomskih radova, 13 magistarskih radova i 9 doktorskih disertacija za hrvatske i slovenačke studente (bibliotečko-informacionih nauka).

Bila je član uredničkog odbora za upravljanje obradom informacija (od 2003. do 2008. godine) i revije Alexandria. Trenutno je članica uredničkih odbora časopisa Journal of Documentation, JELISE i Bibliotekarstvo, Srbija. Bila je predsednik evropske jedinice organizacije ASIST (2003-2009), predsednik Udruženja Euclid – evropska visokoškolska ustanova za obrazovanje i istraživanja u oblasti bibliotečko-informacionih nauka (2008.-2014.), a od 2003. godine je predsednik Hrvatskog bibliotečkog saveta. Međunarodnoj zajednici stručnjaka u oblasti informacionih nauka poznata je i kao rukovodilac konferencije LIDA od 2000. do 2014. godine: reč je o funkciji koju je delila sa profesorom Tefkom Saracevicem. Još uvek je član odbora za programe brojnih međunarodnih konferencija u oblasti informacionih nauka. Bila je glavni istraživač na dva hrvatska istraživačka projekta: Organizacija, čuvanje i upotreba hrvatskog pisanog nasleđa, 2007-2010, 2002-2006 i Hrvatsko pisano nasleđe, 2007-2012; započela je i brojne projekte, namenjene reorganizaciji i digitalizaciji bogatih, ali zanemarenih zbirki samostanskih biblioteka u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini, kao i projekte za brojne zgrade za biblioteke u Hrvatskoj.

Dobitnik je Kukuljevićeve povelje za 1998. godinu (najviše priznanje u oblasti bibliotečko-informacionih nauka); 2006. godine organizacija ASIST Thompson dodelila joj je nagradu za izuzetna dostignuća u oblasti nastave informacionih nauka (Outstanding Teacher of Information Science).

Penzionisala se 2015. godine na Univerzitetu u Zadru kao počasni profesor informacionih nauka.

Kompetencije bibliotečkih i informacijskih stručnjaka: izazovi u promenljivom socijalno-kulturnom okruženju

Ključne kompetencije u oblasti bibliotečkih i informacijskih nauka definišu različite stručne institucije (na primer American Library Association – ALA, 2009; Chartered Institute of Library and Information Professionals – CILIP, 2013; Australian Library and Information Association – ALIA, 2014; Special Libraries Association – SLA, 2016;). Pored ovih kompetencija, treba uvažavati i okvir kvalifikacija koji definiše rukovodeći kadar na državnom i/ili međunarodnom nivou (npr. Međunarodna standardna klasifikacija zanimanja – ISCO; Statistička klasifikacija ekonomskih delatnosti u Evropskoj zajednici – NACE; Evropski okvir kvalifikacija – EQF; Evropski okvir digitalnih kompetencija za građane – DigComp; Evropska klasifikacija spretnosti/kompetencija, kvalifikacija i zanimanja – ESCO itd.).

U ovoj prezentaciji usredsredićemo se na pojašnjenje brojnih dokumenata koji predstavljaju skup kompetencija za informacione stručnjake, uključujući osnovne kompetencije i kompetencije osposobljavanja. U izlaganju ćemo istaći teškoće koje su povezane sa tržištem rada u informacionom sektoru, koji je još uvek stabilan, iako je veoma raznolik i brzo se menja zbog neprestane digitalne transformacije i povećane kompleksnosti cele oblasti koja je povezana sa informacionim naukama. Naravno, u poslovnom sektoru i drugim informacionim organizacijama postoji sve veća potreba za informacionim stručnjacima sa generičkim/opštim, ličnim i specifičnim stručnim kompetencijama. Ostale značajne teškoće su potreba za specijalizacijom i drugim zanimanjima, npr. informatičari, naučnici u oblasti informacionih sistema, stručnjaci u oblasti komunikacija, izdavači, stručnjaci za marketing, učitelji itd. – važni članovi radnih grupa koji se bave brojnim aspektima informacionog upravljanja i opšteg komunikacionog lanca.

Novi pristupi didaktici: aspekt bibliotečkih i informacijskih nauka

Metode, teorije i principi u obrazovanju razvijaju se već stotinama godina, a u XX veku postali su još izraženiji. Stručna literatura opisuje i evaluira mnoge primene predloženih okvira.

Dominantna filozofija učenja i nastave tokom poslednjih sto godina bila je podvrgnuta znatnim izmenama i razvojnim putevima – od bihevizma do geštalt psihologije i psihologije mišljenja, a od sredine XX veka do kognitivne psihologije i konstruktivizma, koji je predlagao pristup nastavi koji je u većoj meri usredsređen na učenike. Na kraju XX veka, u teoriju obrazovanja uveden je novi pristup, poznat kao socio-konstruktivističke teorije koji je usmeren na istraživanje interakcije psiholoških procesa učenika sa socijalnim i situacijskim svojstvima procesa učenja. Ove teorije su uvele pojmove "samostalno učenje", "kooperativno učenje", "autoreglativno učenje", "vođeno otkriće", "podupiranje", "kognitivno pripravištvo", "dijalog sa medijacijom učitelja", "nezavisna grupna rasprava", "učenje na osnovu problema", "projektno učenje", "sticanje znanja" itd.

Ova prezentacija će se usredsrediti na diskusiju koja se sa drugog aspekta bavi pitanjima poput sledećih: šta se dešava kada se osnovne pretpostavke o obrazovanju više ne primenjuju? Da li su se te osnovne pretpostavke, pod uticajem informaciono-komunikacionih tehnologija, na bilo koji način promenile? Možemo i da se zapitamo, kako treba da koristimo novu tehnologiju da bismo razvili informacionu i komunikacionu pismenost; možemo i da se zapitamo o načinu razmišljanja, kao što su kreativnost i inovativnost, kritičko mišljenje, rešavanje teškoća i donošenje odluka; o novim načinima bavljenja komunikacijom i saradnjom; o načinu života u svetu, kao što su državljanstvo (lokalno i globalno), život, karijera te lična i društvena odgovornost, uključujući i kulturnu savest i kompetencije. Na kraju ćemo se pozabaviti i ulogom bibliotekara u školskim i univerzitetskim bibliotekama u procesu implementacije nove didaktike u elektronskoj nastavi i učenju.